

Fredningskomiteen Lillebælt
Formand Bjørn Bennike
Lillegade 2
5592 Ejby
12.12.2010

Til Folketingets Miljø og Planlægningsudvalg

Regeringen har fremlagt et meget vidtgående forslag til ændring af Planloven. Man vil udpege 45% af arealet i Danmark til ”Udkantsområder” og 51% af kysterne.

Forslaget omfatter mindst 46 af de 70 beboede, større eller mindre, øer i Danmark og 29 kommuner.

Forslaget er yderligtgående når det gælder ændring af det lokale demokrati i forhold til kommuneplanlægningen.

Det skal derefter være muligt for de 29 kommuner at fremlægge forslag uden offentlig debat og indgå aftaler om byggetilladelser med statslige myndigheder, uden offentlig debat, om byggeri i den såkaldte kystnærhedszone – 3 km fra kystlinien – der ikke er en forbudszone, men en generel planlægningszone.

Staten har ansvaret for at kystnærhedszonen friholdes for tilfældigt byggeri. Derfor beskytter Planloven kystområderne. Ændres lovgivningen kan det betyde tilfældigt byggeri ved kysterne.

Det kan påvirke mange af vores smukkeste kyster ved en skjult proces udenfor offentligt tilsyn.

Desuden vil man tillade næsten fri udstykningsret omkring tre tusind landsbyer i de 45% af Danmark man – også som en ny deling kalder for Udkantområder. Begrebet blev dannet i Landsplanredegørelsen fra 2006, men var da meget mindre.

Vi forstår ikke hvorfor ganske store og velfungerende kommuner som Assens og Fåborg Kommuner ved Lillebælt skal udsættes for tilfældigt byggeri ved de smukke kyster, uden en offentlig debat.

Eller hvorfor man i en så smuk og kuperet naturkommune som Fåborg skal have meget let adgang til spredt byudvikling gennem fri udstykning ved landsbyerne i de smukke naturområder.

En styring igennem kommuneplanerne (hvert fjerde år) virker langt mere ansvarligt. Kommunerne kan således placere byvæksten de steder, hvor det er mest hensigtsmæssigt.

Vi ved ikke rigtigt, hvordan forslaget vil påvirke de mange naturmæssigt og kulturhistoriske særprægede småøer i Danmark, der har en begrænset bebyggelse? Beboerne på øerne skal kunne betjenes med gode havnefaciliteter, have forsamlingshuse, diskret erhvervsudvikling etc. Men vi er imod en større udbygning med luksusvillaer på de sarte små øer.

Vi skal værne om øer som Lyø, Avernakø, Ærø.. nær Lillebælt – men også Rømø, Fanø, Bornholm og de mange andre små øer i Danmark, der kan blive påvirket af en tilfældig ret til udstykning.

Fredningskommiteen foreslår de små øer fjernes fra lovforslaget. Både de femten der er sat på en særlig liste, hentet udenfor den halvdel af Danmark, der nu skal gøres til et "Udkantsområde" med reduceret lokalt demokrati og de mange små øer – omkring 20-25, der findes inde i de 29 kommuner.

Disse mange små øer kræver snarere en samlet kulturhistorisk vurdering – om vi bevarer dem godt nok til eftertiden? De repræsenterer nogle af Danmarks største naturmæssige og kulturhistoriske værdier. Der både er en del af vores historie, men også udgør vores bedste mulighed for den form for turisme, der tilbyder naturoplevelser, uden at ændre bebyggelser eller lave primitivt nybyggeri.

Som eksempler fra Fyn, kan vi nævne omdannelsen af Brandsø til en naturø, med naturskove og udsættelse af kronhjorte og gendannelse af en højmose. Efter en aftale med ejeren, godset Wedellsborg, ophører den normale skovdrift på øen. Og lystsejlere fra Danmark og andre lande får fri adgang til øens kyster og kan gå på hele øen.

Det er moderne naturturisme, der vil tiltrække mange mennesker og bevare øens særpræg, uden nybyggeri. En fond har gennemført en lignende ordning på Æbelø, nord for Bogense. Det er visionær turisme, som regeringens forslag ikke lægger op til. Ved at beskytte og udvide landskaberne ved kysterne og udnytte den eksisterende bebyggelse, kan vi nå meget længere end ved primitivt nybyggeri.

Danmark kunne lære meget af den måde man forvalter "Naturparker" i mange lande, hvor man har titusinder af turister i store naturområder og dyrkede landskaber, med diskret placering af overnatning og cafeer og informationscentre, mens man bevarer de historiske bebyggelser, og placerer de nye funktioner inde i den ældre bebyggelse.

Der er brug for en fremsynet tænkning på disse områder, som lovforslaget slet ikke lægger op til. Gennem beskyttelse af øer og kyster og udnyttelse af eksisterende bebyggelser (F.eks. de tømte landbrugsejendomme) kan vi nå langt længere imod en avanceret turisme, end ved simpelt nybyggeri.

Bevarelse af natur og landskaber kan repræsentere vores bedste mulighed for en populær og diskret turisme. Noget helt andet end forslaget her lægger op til. Her vil man udsætte 45% af Danmark med 51% af vores kyster – 80% af Vestkysten, dele af Fyn og Mols, hele Lolland, Falster, Møn og Bornholm for tilfældigt byggeri ved kysterne og tilfældig udstykning ved landsbyerne.

Beskyttelsen af kysterne burde bevares, som i den nuværende Planlov. Og det er absurd at udpege 45% af Danmark som "Udkant", hvor tilfældigt byggeri skal ødelægge kysterne.

Vi mener man alternativt burde undersøge:

1. Udviklingen for de kulturhistoriske og landskabelige forhold på de små øer? Bør man vurdere de små øers beskyttelse og mulighederne for at bevare dem? Vil det ikke være bedst at trække dem helt ud af dette lovforslag og lade dem blive i de 55% rigere dele af Danmark, hvor man stadig vil beskytte natur og landskaber?

2. Er det smart at svække det lokale demokrati og den brede kommuneplanlægning, når det gælder byggeri langs 80% af Vestkysten, dele af Fyn (Fåborg, Assens, Langeland og Ærø kommuner) langs de smukke kyster. Også de smukke kyster på hele Lolland, Falster, Møn og Bornholm kan blive påvirket af tilfældigt byggeri.

3. Forslaget truer hundredvis af købmænd i små landsbyer og forretningerne i de historiske bycentre i mindre og mellemstore og større byer. Købmændenes organisation forudser massiv butiksdød i byernes centre og i landsbyerne, hvis man tillader større indkøbscentre i byernes udkant.

4. De byplanmæssige virkninger af det store forslag om at omdanne halvdelen af Danmark til udkant med tilfældigt byggeri og butiksdød har ikke været fagligt behandlet i By og Landskabsstyrelsen. Hvorfor ikke? Fordi de ledende politikere mener det ideologisk er rigtigt for halvdelen af Danmark?

Men virkningerne på de små øer, for det lokale demokrati, for butiksdød i landsbyerne og i de historiske bycentre, tilfældigt byggeri omkring historiske landsbyer og en kommerciel ødelæggelse af turistmulighederne ved en diskret turisme i vigtige danske naturområder burde undersøges efter Folketingets krav.

Vi bør tænke os om, inden man starter en uheldig udvikling i halvdelen af Danmark? Jeg ved ledende medarbejdere i By og Landskabsstyrelsen er bekymrede for konsekvenserne af dette store forslag. Skylder vi ikke os selv at få det debatteret ordentligt og konsekvenserne fagligt undersøgt?

Med venlig hilsen

Bjørn Bennike

Formand for Fredningskomiteen Lillebælt